

EUS Aaltonen Elisa(VM), Ikonen
Susanna(VM)

19.02.2020

Asia

Ecofin-neuvosto, 18.2.2020, Bryssel: Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 18.02.2020

Neuvosto hyväksyi päätelmät vuotuisesta kestävä kasvun strategiasta ja hälytysmekanismiraportista sekä suosituksen euroalueen talouspolitiikasta.

Komissio esitteli tiedonannon talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelusta. Keskutelussa komission tiedonantoa kiiteltiin tasapainoiseksi. Neuvosto keskustele aiheesta seuraavaksi epävirallisen Ecofin-neuvoston yhteydessä huhtikuussa. Muissa asioissa komissio kertoi antaneensa Romaniaa koskevan kertomuksen, jossa se päätty johtopäätökseen, että Romania ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen alijäämäkriteeriä vuosina 2019-2021.

Neuvosto hyväksyi suosituksen vuoden 2018 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle. Komissio toivotti suosituksen tervetulleeksi. Alankomaat äänesti vastuuvapauden myöntämistä vastaan ja Ruotsi pidättäytyi äänestämästä. Suositus esitellään Euroopan parlamentin tarkastusvaliokunnalle 19.2.2020.

Neuvosto hyväksyi yksimielisesti neuvoston päätelmät varainhoitovuoden 2021 talousarvion suuntaviivoista. Komissio pyrkii ottamaan suuntaviivat mahdollisimman täydellisesti huomioon budjettia valmistellessaan.

Euroryhmässä käytiin temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä, liittyen työn verokiilaan ja siirtymiseen työn verotuksesta kohti muita veroja, ennen kaikkea ympäristöveroja. Ministeri Kulmuni esitteli Suomen veropolitiikan tavoitteita erityisesti energiaverotuksen sekä ympäristötavoitteiden osalta. Lisäksi asialistalla oli komission EMU-prioriteettien esittely, Irlannin ohjelman jälkeinen valvonta, komission talviennuste, suositus euroalueen talouspolitiikasta sekä alivaltiosihteeri Tuomas Saarenheimon nimittäminen euroryhmätyöryhmän puheenjohtajaksi 1.4.2020 alkaen.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa hyväksyttiin raportti koskien euroalueen talousarviovälineen lisärahoitusta mahdollisella valtiosopimuksella. Raportti lähetetään helmikuun ylimääräiselle Eurooppa-neuvostolle huomioitavaksi seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen

neuvotteluissa. Mahdollisen valtiosopimuksen valmistelusta päätetään myöhemmin päämiestasolla.

Eurooppalainen ohjausjakso 2020

Neuvostossa hyväksyttiin päätelmät komission vuotuisesta kestävästä kasvun strategiasta ja hälytysmekanismiraportista sekä euroalueen suositus. Komissio kertoi hyväksyvänsä päätelmätekstit sekä neuvoston tekemät muutokset euroalueen suosituksiin. Komissio korosti puheenvuorossaan kilpailukykyä, rakenneuudistuksia ja makrotalouden vakautta. Lisäksi komissio totesi odottavansa huhtikuussa kansallisia uudistusohjelmia, jotka ottavat huomioon kokouksessa hyväksytyt euroalueen suositukset. Komissio kertoi helmikuun lopussa julkaistavista maaraporteista, jotka sisältävät myös arvion makrotalouden epätasapainojen kehittymisestä tietyissä jäsenmaissa. Raporteissa esitetään myös arvio jäsenvaltioiden edistymisestä YK:n kestävästä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi raporteissa on uutena erillinen osio, joka arvioi jäsenvaltioiden oikeudenmukaista siirtymää (just transition). Puheenjohtaja totesi, että neuvosto on hyväksynyt molemmat päätelmät sekä suosituksen euroalueen talouspolitiikasta. Päätelmät ja suositus lähetetään Eurooppa-neuvoston hyväksyttäväksi.

Talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelu – komission tiedonanto

Komissio esitteli tiedonannon talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelusta. Julkisen velan taso sekä alijäämät ovat alentuneet viime vuosina ja finanssipolitiikan säännöt ovat edistäneet julkisen talouden tervehdyttämistä. Samaan aikaan EU:n ja euroalueen talouskasvun on jatkunut pitkään. Komission arvion mukaan parannettavaakin on: talouspolitiikka on usein myötäsyklistä, joissain maissa julkinen velka on edelleen korkea ja julkisen kulutuksen rakennetta voisi muuttaa kasvua tukeväksi esimerkiksi investointeja suosimalla. Komissio jatkoi, että kansalliset julkisen talouden ohjauskehykset ovat vahvistuneet ja että julkinen keskustelu julkisen talouden tilasta on yleisempää. Sääntöjä voi luonnehtia monimutkaisiksi. Jäsenmaiden omistajuutta ja ennakoitavuutta tulisi parantaa. Komissio katsoi makrotalouden epätasapainoja koskevan prosessin lisänsä vakautta kohentamalla kilpailukykyä, identifioimalla riskejä pankkisektorilla ja asuntomarkkinoilla sekä pienentämällä vaihtotaseiden alijäämiä. Prosessi ei kuitenkaan ole onnistunut pienentämään suuria vaihtotaseen ylijäämiä ja jäsenmaissa on havaittavissa väsymystä uudistusten toteuttamisessa.

Komissio kertoi seuraavaksi aloittavansa laajat julkiset konsultaatiot sääntökehikon toiminnasta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon talouden kehitystrendit ja haasteet, kuten talouden digitalisoituminen, ilmastonmuutos sekä näiden aiheuttamat investointitarpeet. Keskustelussa komission tiedonantoa kiiteltiin tasapainoiseksi. Jäsenvaltiot kiinnittivät puheenvuoroissaan huomiota muun muassa sääntelykehikon monimutkaisuuteen, investointeihin kannustamiseen sekä velkakestävyyteen. Puheenjohtaja totesi, että asiaan palataan Zagrebin epävirallisessa Ecofin-neuvostossa huhtikuussa, jolloin teemana on erityisesti makrotaloudellisten epätasapainojen prosessi.

Muut asiat: Komission raportti Romanian liiallisesta alijäämästä

Asialistalle lisättiin kokouksen alussa komission raportti Romanian liiallisesta alijäämästä. Komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis kertoi, että komissio on antanut Romaniaa koskevan kertomuksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 126 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jossa se tarkastelee, täyttääkö Romania sopimuksen alijäämää koskevan kriteerin (3% BKT:sta).

Komissio kertoi, että raportti on laadittu, koska Romania on hyväksynyt vuosiksi 2020–2022 finanssipoliittisen strategian, jonka mukaan Romanian julkisen talouden alijäämä ylittää

perustamissopimuksessa määrätyn 3 prosentin viitearvon vuosina 2019, 2020 ja 2021. Komissio katsoo, että Romania ei ole vastannut merkittävän poikkeaman menettelyssä annettuihin neuvoston suosituksiin, vaan on sen sijaan nostanut eläkkeitä ja lisännyt muita julkisia menoja samalla kun on toteuttanut veronkevennyksiä. Komissio kertoi, että on arviossaan ottanut huomioon alijäämään vaikuttavat relevantit tekijät, mutta päätyntä siihen, että Romania ei täytä perustamissopimuksessa määriteltyä alijäämäkriteeriä ja että liiallista alijäämää koskevan menettelyn aloittaminen on sen vuoksi perusteltua.

Helmikuun G20-kokousten (20.–23. helmikuuta 2020) valmistelu, EU:n suuntaviivat G20-kokousta varten

Asiakohdassa hyväksyttiin EU:n yhteiset suuntaviivat helmikuussa Riadissa järjestettävää G20-kokousta varten. Kokouksen teemoja ovat globaali talouskehitys ja riskit, mahdollisuuksien tasa-arvo, sosiaalinen liikkuvuus, digitaalisen verotuksen kysymykset sekä finanssimarkkinoiden sääntely. Komissio totesi tukevansa suuntaviivoja. Puheenjohtaja kertoi raportoivansa seuraavassa Ecofin-neuvostossa Riadin kokouksista.

Suositus vuoden 2018 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle

Puheenjohtaja totesi vastuuvapaussuosituksen saavuttaneen jäsenmaiden enemmistön budjettikomitean valmistelussa. Budjettikomissaari Johannes Hahn toivotti suosituksen tervetulleeksi ja muistutti, että kyseessä on jo 12. puhdas arvio tilinpidon laadusta eikä tulojen osalta havaittu merkittäviä virheellisyyksiä. Myös keskimääräinen virhetaso on lähellä kaikkien aikojen alhaisinta, osoittaen merkittäviä parannuksia aiempaan verrattuna. Komissio kiinnittää erityistä huomiota toiminnan läpinäkyvyyteen ja muun muassa eturistiriitoihin, seuraten tarkkaan julkisuudessa esiin nostettuja EU-varojen väärinkäytötapauksia. Jäsenmaista puheenvuoron käyttivät Alankomaat ja Ruotsi. Alankomaat äänesti vastuuvapauden myöntämistä vastaan ja Ruotsi pidättäytyi äänestämästä. Ruotsi piti maksamattomien sitoumusten ennätyksellistä tasoa merkinä epäonnistumisesta ja vaati niihin liittyvien riskien parempaa hallintaa. Alankomaat pahoitteli virhetason alenevan trendin kääntymistä taas nousuun. Rakennerahastomenojen virhetason nousua 3 prosentista 5 prosenttiin Alankomaat piti myös huolestuttavana.

Puheenjohtaja totesi Ecofin-neuvoston hyväksyvän suosituksen vuoden 2018 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle. Suositus esitellään Euroopan parlamentin tarkastusvaliokunnalle 19.2.2020.

Päätelmät varainhoitovuoden 2021 talousarvion suuntaviivoista

Puheenjohtaja esitteli budjettikomiteassa yksimielisesti hyväksytyt suuntaviivat vuoden 2021 budjetin valmisteluun. Suuntaviivat tulevat toimimaan pohjana vuoden 2021 budjettiprosessille. Suuntaviivoissa todetaan budjetin tärkeä rooli politiikkojen ja ohjelmien toteutuksessa. Niissä edellytetään varovaista budjetointia, joka jättää riittävät marginaalit, mutta takaa myös riittävät resurssit toiminnalle ja maksamattomien sitoumusten suorittamiselle ajallaan. Puheenjohtaja toivoo sujuvaa prosessia, jotta sopu saataisiin sopimusten määrittelemässä aikataulussa.

Komissio sanoi arvostavansa neuvoston työtä ja olevansa samaa mieltä budjetin tärkeästä roolista toiminnan toteuttajana. Komissio lupasi pyrkiä ottamaan neuvoston toiveet mahdollisimman täydellisesti huomioon budjettia valmistellessaan, mutta muistutti vuoden 2021 talousarviovalmistelun olevan kokonaan riippuvainen rahoituskehysneuvotteluista, mihin komissaari Hahn toivoi pikaista ratkaisua. Puheenjohtaja totesi Ecofin-neuvoston hyväksyvän yksimielisesti neuvoston päätelmät varainhoitovuoden 2021 talousarvion suuntaviivoista ja päätti samalla helmikuun kokouksen.

Euroryhmä

1. Komission EMU-prioriteettien esittely

Komissaari Dombrovskis esitteli uuden komission prioriteetteja talous- ja rahaliiton syventämiseksi. Prioriteetteja on neljä: yhteinen eurooppalainen työttömyysvakuutusjärjestelmä, pankkiunioni, pääomamarkkinaunioni ja rahanpesun torjunta. Komission prioriteetit erityisesti pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin osalta saivat ministereiltä tukea.

2. Komission 6- ja 2 –pack arvion esittely – euroaluetta koskevat asiat

Komissio esitteli helmikuun alussa julkaistun arvionsa talouspolitiikan koordinaatiota koskevien asetusten toiminnasta. Arviossa todetaan, että EU:n ohjauskehikko on auttanut jäsenmaita saavuttamaan talous- ja finanssipolitiikan tavoitteita, mutta siinä on edelleen ongelmakohtia. Seuraavaksi komissio käynnistää laajat konsultaatiot, jotka käydään vuoden 2020 alkupuoliskolla. Tämän jälkeen, vuoden 2020 loppuun mennessä, komissio arvioi mahdollisia muutosehdotuksia finanssipolitiikan sääntöjä ja niiden valvontaa ohjaavaan lainsäädäntöön. Komission esittelyn jälkeen euroryhmä kävi asiasta ensimmäisen keskustelun. Komission arviota pidettiin tervetulleena. Jonkin verran annettiin tukea ohjauskehikon yksinkertaistamiselle, myötäsiklisyyden estämiselle ja sille, kuinka säännöt voisivat edistää uusia EU-politiikan haasteita ja samalla säilyttää julkisen talouden kestävyys. Euroryhmä palaa näihin kysymyksiin ennen ohjauskauden loppua.

3. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä – työn verokiila

Euroryhmässä käytiin temaattinen keskustelu työn verokiilasta ja siirtymästä työn verotuksesta kohti muita veroja, ennen kaikkea ympäristöveroja. Keskustelun pohjana oli komission tekninen muistio sekä professori Ottmar Edenhoferin alustus. Syyskuun 2015 euroryhmässä sovittiin euromaiden työn verotuksen vertaisarvioinnista. Euroryhmä myös antoi valmisteleville työryhmille ja komissiolle tehtäväksi identifioida mahdollisia korvaavia toimia työn verotuksen vähentämisen kompensoimiseksi euroryhmässä vuonna syyskuussa 2014 sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Tämän kokouksen tarkoituksena oli jakaa hyviä politiikkakäytänteitä. Euroalueella verotus on painottunut edelleen kohti työn verotusta, joten tarvetta työn verokiilan pienentämiselle on. Keskustelussa ministerit kertoivat vaikeuksista, joita maat ovat kohdanneet tehdessään ja rahoittaessaan työn verotuksen kevennyksiä sekä maiden tulevista aikeista implementoida muutoksia verotukseen niin, että työn verotus kevenee ja ympäristöverojen määrä kasvaa. Ministeri Kulmuni mm. kertoi, että Suomen veropolitiikan tavoitteena on ollut jo useita vuosia vähentää työn verotusta ja lisätä erityisesti työn tarjontaa pienituloisille. Lisäksi verotusta suunnataan enenevässä määrin kohti ympäristötavoitteita. Suomen energia- ja liikenteen verotusjärjestelmä on luultavasti maailman modernein systeemi, mutta sitä tullaan edelleen kehittämään tukemaan vuoden 2035 ilmastoneutraalisuustavoitetta. Ministeri Kulmuni muistutti, että ympäristöverojen ensisijainen tarkoitus on vaikuttaa käyttäytymiseen ja ajan myötä syödä oma veropohjansa, eikä niistä siten tule odottaa pysyvää julkisten tulojen lähdettä. Professori Edenhofer painotti, että uudistuksiin tulee poliittisen hyväksyttävyyden varmistamiseksi yhdistää toimia, jotka tasaavat niiden tulonjakovaikutuksia. Myös ministerit pitivät tärkeänä uudistusten sosiaalisen ja alueellisen tasapuolisuuden varmistamista ja painottivat vakaiden verotulojen tärkeyttä.

4. Irlanti – ohjelman jälkeinen valvonta

Ministereille esiteltiin 12. Irlannin sopeutusohjelman jälkeistä valvontaa koskeva raportti. Raportti perustuu toimielimien (komissio, Euroopan keskuspankki, Euroopan vakaushallitus EVM)

marraskuussa Dubliniin tekemän tarkastuskäynnin tuloksiin. Irlannin talousnäkymät ovat säilyneet hyvinä, mutta merkittävä ulkoinen riski liittyy UK:n ja EU:n tulevaan suhteeseen. Muita riskejä ovat yleinen kansainvälinen kehitys verotuksessa sekä kauppasotien riski. Riski sille, että Irlanti ei kykenisi maksamaan takaisin saamiaan lainoja, on kuitenkin vähäinen.

5. Taloustilanne euroalueella – komission talviennuste

Komissio esitteli 13.2. julkaisemansa talviennusteensa pääasioita. Euroalueella talouskasvu jatkuu, mutta kasvu jää maltilliseksi. Maailmankaupan kasvun hidastumisen odotetaan päättyneen, mikä tukee EU:n vientiä. Lisäksi ulkomaankauppaan liittyvät riskit ovat hivenen pienentyneet Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppasopimusten seurauksena. Myös Brexitin mukanaan tuomat vaikutukset ovat nyt selkeämpiä. Koronavirusepidemian vaikutuksia tullaan jatkossa seuraamaan.

6. Euroalueen suositus 2020

Euroryhmässä hyväksyttiin komission suositus euroalueen talouspolitiikasta. Komission suosituksia on viisi ja ne käsittelevät kilpailukykyä ja politiikkatoimia osallistavan ja kestäväen kasvun tukemiseksi, finanssipolitiikkaa ja julkista taloutta, osaamista ja työmarkkinoita, rahoitusmarkkinoita sekä Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) syventämistä.

7. Muut asiat

Euroryhmä hyväksyi alivaltiosihteerin Tuomas Saarenheimon valinnan euroryhmätyöryhmän puheenjohtajaksi. Uusi puheenjohtaja aloittaa tehtävässään 1.4.2020 ja toimikausi on kaksi vuotta.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

1. Euroalueen talousarvioväline – raportti mahdollisesta hallitustenvälisestä valtiosopimuksesta

Euroryhmä kävi lyhyen keskustelun ja hyväksyi euroryhmätyöryhmän raportin koskien euroalueen talousarviovälineen lisärahoitusta mahdollisella valtiosopimuksella. Raportin tarkoituksena on arvioida valtiosopimus pohjaisen lisärahoituksen edellytyksiä päätöksenteon pohjaksi. Raportti tarkastelee valtiosopimuksen tarvetta, sisältöä, toimintamuotoja ja kokoa eri näkökulmista. Raportti lähetetään helmikuun ylimääräiselle Eurooppa-neuvostolle huomioitavaksi seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen neuvotteluissa. Mahdollisen valtiosopimuksen valmistelusta päätetään myöhemmin valtioiden päämiestasolla.

2. Muut asiat – pankkiunioni: raportointi Ruotsista ja Tanskasta

Kokouksessa kuultiin Ruotsin ja Tanskan informaatio niiden selvityksistä pankkiunioniin liittymisen vaikutuksista. Ruotsin hallituksen teettämän selvitystyön tuloksena julkaistiin marraskuussa 2019 mietintö: Sverige och bankunionen. Mietinnössä pohditaan hyvin laajasti eri näkökulmista Ruotsin mahdollisen pankkiunionijäsenyyden etuja ja haittoja verrattuna nykytilaan. Raportissa ei ole suositusta pankkiunioniin liittymisestä, mutta siinä arvioitiin monien seikkojen puoltavan jäsenyyttä. EU:n pankkisektorin riskien vähentämistä ja tasaamista pidetään kuitenkin tärkeänä ennen uusia askeleita riskien jakamisen suuntaan. Mietintö on nyt laajalla lausuntokierroksella, joka päättyy huhtikuun lopussa. Hallitus pohtii kantaansa liittymisestä.

Tanska julkisti oman hallinnon piirissä tehdyn selvityksensä pankkiunioniin liittymisestä myös joulukuussa 2019. Raportissa ei myöskään tehdä suositusta liittymisestä, mutta siinä päädytään selkeästi myönteiselle kannalle Tanskan jäsenyydestä pankkiunionissa. Tanskan asuntolainajärjestelmä

on ratkaisematta oleva asia. Tanskan hallituksen näkemys on, että liittymisestä tarvitaan perusteellinen julkinen keskustelu. Lisäksi, jos hallitus päätyy kannattamaan jäsenyyttä, niin siitä pitäisi järjestää kansanäänestys.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Katri Kulmuni, Pysyvä edustaja Marja Rislakki (EUE), AVS Tuomas Saarenheimo (VM), Suomen valtuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
